

การใช้และความต้องการสารนิเทศของนักวิจัยสาขาวิชาด้านาศศึกษา

นางสาว วัลลภา ปัญญาวงศ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2539

ISBN 974-633-281-3

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

L17507078

INFORMATION USES AND NEEDS OF RESEARCHERS
IN LANNA STUDIES

Miss Wallapa Panyawong

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts
Department of Library Science
Graduate School
Chulalongkorn University

1996

ISBN 974-633-281-3

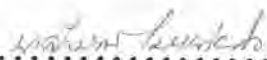
หัวข้อวิทยานิพนธ์ การใช้และความต้องการสารนิเทศของนักวิจัยสาขาวิชาด้านนาคตศึกษา
โดย นางสาว วัลลภา ปัญญาวงศ์
ภาควิชา บรรณารักษศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชลทิตา สุทธิจันทร์กุล

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สันติ กงสุวรรณ)

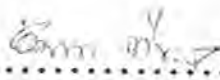
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

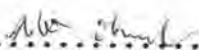
.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นงลักษณ์ ไม่นายกิจ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชลทิตา สุทธิจันทร์กุล)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ อัมพร ทีชะระ)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ศจี จันทวิมล)

วลภก ัญญวรงค์ : การใช้และความต้องการสารนิเทศของนักวิจัยสาขาล้านนาคดีศึกษา
(INFORMATION USES AND NEEDS OF RESEARCHERS IN LANNA STUDIES)

อ.ที่ปรึกษา : ผศ.ชลธิชา สุทธิรินทร์กุล, 227 หน้า. ISBN 974-633-281-3

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้และความต้องการสารนิเทศของนักวิจัยสาขาล้านนาคดีศึกษา ในด้านเนื้อหา รูปแบบ ภาษา อายุของสารนิเทศ และแหล่งสารนิเทศ รวมถึงปัญหาในการใช้แหล่งสารนิเทศ

ผลการวิจัยพบว่า นักวิจัยสาขาล้านนาคดีศึกษาใช้และต้องการเนื้อหาด้านความเป็นอยู่และประเพณีสูงสุด ใช้และต้องการรูปแบบวัสดุพิมพ์สูงสุด คือ หนังสือ/ตำรา ใช้วัสดุไม่ตีพิมพ์ประเภทวัตถุของจริงสูงสุด แต่ต้องการสูงสุด คือ แผนที่ ภาษาของสารนิเทศที่ใช้และต้องการสูงสุดคือ ภาษาไทย อายุของสารนิเทศที่ใช้และต้องการสูงสุด คือ สารนิเทศที่มีอายุ 10 ปีขึ้นไป และใช้แหล่งสารนิเทศบุคคลสูงสุด

ปัญหาการใช้แหล่งสารนิเทศประเภทต่าง ๆ ได้แก่ ห้องสมุด/ศูนย์สารนิเทศและสถาบัน พบว่านักวิจัยประสบปัญหาสูงสุดคือ สารนิเทศมีจำนวนน้อย ไม่ทราบรายชื่อทรัพยากรสารนิเทศที่มีในห้องสมุดและศูนย์สารนิเทศต่าง ๆ และไม่ทราบบริการและกิจกรรมของแหล่งสารนิเทศ ส่วนการใช้แหล่งสารนิเทศประเภทสื่อมวลชนพบว่า นักวิจัยประสบปัญหาสูงสุดคือ ไม่มีเวลาดูตามอย่างสม่ำเสมอ

ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์..... ลายมือชื่อนิสิต *E-als*
สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา *Prof. Dr. Chulachit*
ปีการศึกษา 2538 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม *-*

C410620 : MAJOR LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

KEY WORD: LANNA STUDIES RESEARCHERS / INFORMATION USES / INFORMATION NEEDS
WALLAPA PANYAWONG ; INFORMATION USES AND NEEDS OF RESEARCHERS IN
LANNA STUDIES. THESIS ADVISOR : ASSI. PROF. CHONTICHAA
SUTHINIRUNKUL. 227 PP. ISBN 974-633-281-3

The objectives of this research are to study the information uses and needs of researchers in Lanna studies, in the fields of subject contents, formats, languages, ages of information and information sources, including the problems in using the information sources.

The results of the study reveal that the highest level of the content subject use and need of researchers is lives and traditions. As for printed material format, book/textbook is the most used and needed. For non-printed materials, realia is the highest level of use but the highest level of need is maps. Most researchers use and need Thai language, and over 10 years age of information and personal sources are used most.

The problems encountered in using information sources - libraries, information centers and institutions - are less information available, unaware of the lists/catalogs of information available, and unaware of its services and activities. With regard to the use of mass media, the problem is the lack of time in keeping pace with the information continuously.

ภาควิชา.....บรรณารักษศาสตร์..... ลายมือชื่อนิสิต..... *ศิริ ๒๕*
สาขาวิชา.....บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... *[Signature]*
ปีการศึกษา..... 2538..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความสำเร็จอย่างดียิ่งของผู้ช่วยศาสตราจารย์
ชลทิชา สุทธิจันทร์กุล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ท่านได้ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็น
ต่าง ๆ ของการวิจัยมาด้วยดีตลอด ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นงลักษณ์ ไม่นายกิจ รอง
ศาสตราจารย์ อัมพร ทีชะระ รองศาสตราจารย์ ศจี จันทวิมล ที่กรุณาให้คำแนะนำ
และแก้ไขข้อบกพร่องอันเป็นประโยชน์ยิ่งต่อการวิจัย และเนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ได้รับ
ทุนอุดหนุนการวิจัยบางส่วนจากบัณฑิตวิทยาลัย จึงขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัยมา ณ ที่
นี้ด้วย

ขอขอบคุณครอบครัว "ทองคำคุณ" โดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณพ่อคำคุณ คุณแม่อัมพร
พี่แอ๊ด พี่หน้อย น้องขวัญ น้องปาน และแอ๋ว "ปิยะมิตร" ที่เอื้อเฟื้อ ทวงไวยุติวิญญ์เสมอมา
ขอขอบคุณ พี่นุ้ย และน้องทุก ๆ คนที่เป็นกำลังใจ และให้ความช่วยเหลือมาโดยตลอด
โดยเฉพาะพี่ต๋อย พี่แอ๊ด น้องบัวและน้องหน้อย ที่ช่วยเหลือด้านการพิมพ์และพิสูจน์อักษร
ของงานวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ท้ายที่สุดนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อเกียรติ คุณแม่อารี คุณวิลาส ปัญญาวงศ์
และคุณวีระชัย เตชะวัชรกุล ที่ให้ความรัก ความอบอุ่น และสนับสนุนผู้วิจัยเสมอมา
จนสำเร็จการศึกษา และขอขอบคุณรักรักษ์ กาญจน์ ยีหว่า และยะทยา ที่คอยทวงไวยและเป็น
กำลังใจให้แก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด

วัลลภา ปัญญาวงศ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
สมมติฐาน.....	3
ขอบเขตของการวิจัยและประชากร.....	4
วิธีดำเนินการวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
2 ปรัชญาหรือทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	6
ความหมายของสารนิเทศล้านนาคดีศึกษา.....	6
ขอบเขตและแนวทางการศึกษาด้านล้านนาคดี.....	7
สถาบันที่สนับสนุนการวิจัยสาขาล้านนาคดีศึกษา.....	12
แหล่งสารนิเทศล้านนาคดีศึกษา.....	28
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	36
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	42
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	42
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	43
การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	45
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	45
การวิเคราะห์และการนำเสนอข้อมูล.....	46

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 จำนวนนักวิจัยสาขาล้านนาคดีศึกษาที่จำแนกตามสถาบันที่สังกัด.....	43
2 จำนวนนักวิจัยผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถาบันที่สังกัด.....	48
3 ระดับการใช้และความต้องการสารนิเทศของนักวิจัยสาขาล้านนาคดีศึกษา จำแนกตามเนื้อหาของสารนิเทศ.....	51
4 ระดับการใช้และความต้องการสารนิเทศของนักวิจัยสาขาล้านนาคดีศึกษา จำแนกตามเนื้อหาของสารนิเทศทางด้านประวัติศาสตร์.....	53
5 ระดับการใช้และความต้องการสารนิเทศของนักวิจัยสาขาล้านนาคดีศึกษา จำแนกตามเนื้อหาของสารนิเทศทางด้านเศรษฐกิจและสังคม.....	56
6 ระดับการใช้และความต้องการสารนิเทศของนักวิจัยสาขาล้านนาคดีศึกษา จำแนกตามเนื้อหาของสารนิเทศทางด้านความเป็นอยู่และประเพณี.....	61
7 ระดับการใช้และความต้องการสารนิเทศของนักวิจัยสาขาล้านนาคดีศึกษา จำแนกตามรูปแบบของสารนิเทศประเภทวัสดุตีพิมพ์.....	67
8 ระดับการใช้และความต้องการสารนิเทศของนักวิจัยสาขาล้านนาคดีศึกษา จำแนกตามรูปแบบของสารนิเทศประเภทวัสดุไม่ตีพิมพ์.....	72
9 ระดับการใช้และความต้องการสารนิเทศของนักวิจัยสาขาล้านนาคดีศึกษา จำแนกตามภาษาของสารนิเทศ.....	77
10 ระดับการใช้และความต้องการสารนิเทศของนักวิจัยสาขาล้านนาคดีศึกษา จำแนกตามอายุของสารนิเทศ.....	81
11 ระดับการใช้แหล่งสารนิเทศของนักวิจัยสาขาล้านนาคดีศึกษา จำแนกตาม ประเภทของแหล่งสารนิเทศล้านนาคดีศึกษา.....	85
12 ระดับการใช้แหล่งสารนิเทศของนักวิจัยสาขาล้านนาคดีศึกษา จำแนกตาม ประเภทห้องสมุดสถาบันการศึกษา.....	87
13 ระดับการใช้แหล่งสารนิเทศของนักวิจัยสาขาล้านนาคดีศึกษา จำแนกตาม ประเภทห้องสมุดประชาชนและหอสมุดแห่งชาติรัชชังคลาภิเษก จ. เชียงใหม่..	90
14 ระดับการใช้แหล่งสารนิเทศของนักวิจัยสาขาล้านนาคดีศึกษา จำแนกตาม ประเภทศูนย์สารนิเทศและศูนย์วัฒนธรรมประจำจังหวัด.....	92

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
15	ระดับการใช้แหล่งสารนิเทศของนักวิจัยสาขาล้านนาคดีศึกษา จำแนกตามประเภทหอจดหมายเหตุ พิพิธภัณฑ์ สถาบันวิจัย และชมรม..... 96
16	ระดับการใช้แหล่งสารนิเทศของนักวิจัยสาขาล้านนาคดีศึกษา จำแนกตามประเภทสถานที่จริง/ของจริง..... 101
17	ระดับการใช้แหล่งสารนิเทศของนักวิจัยสาขาล้านนาคดีศึกษา จำแนกตามประเภทแหล่งสารนิเทศส่วนบุคคล/บุคคล..... 103
18	ระดับการใช้แหล่งสารนิเทศของนักวิจัยสาขาล้านนาคดีศึกษา จำแนกตามประเภทแหล่งสารนิเทศสื่อมวลชน..... 105
19	ระดับปัญหาการใช้สารนิเทศของนักวิจัยสาขาล้านนาคดีศึกษา จากแหล่งสารนิเทศประเภทห้องสมุด/ศูนย์สารนิเทศ และสถาบัน..... 108
20	ระดับปัญหาการใช้สารนิเทศของนักวิจัยสาขาล้านนาคดีศึกษา จากแหล่งสารนิเทศประเภทห้องสมุด/ศูนย์สารนิเทศ และสถาบัน ในด้านการจัดหาทรัพยากรสารนิเทศ..... 110
21	ระดับปัญหาการใช้สารนิเทศของนักวิจัยสาขาล้านนาคดีศึกษา จากแหล่งสารนิเทศประเภทห้องสมุด/ศูนย์สารนิเทศ และสถาบัน ในด้านการจัดเก็บและการจัดทำคู่มือช่วยค้นสารนิเทศ..... 113
22	ระดับปัญหาการใช้สารนิเทศของนักวิจัยสาขาล้านนาคดีศึกษา จากแหล่งสารนิเทศประเภทห้องสมุด/ศูนย์สารนิเทศ และสถาบัน ในด้านการบริการและการจัดกิจกรรม..... 115
23	ระดับปัญหาการใช้สารนิเทศของนักวิจัยสาขาล้านนาคดีศึกษา จากแหล่งสารนิเทศประเภทสื่อมวลชน..... 118
24	ระดับความต้องการของนักวิจัยสาขาล้านนาคดีศึกษาต่อแหล่งสารนิเทศประเภทห้องสมุด/ศูนย์สารนิเทศ และสถาบัน..... 122
25	ระดับความต้องการของนักวิจัยสาขาล้านนาคดีศึกษาต่อแหล่งสารนิเทศประเภทห้องสมุด/ศูนย์สารนิเทศ และสถาบัน ในการดำเนินงานด้านการจัดหาทรัพยากรสารนิเทศ..... 124

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า	
26	ระดับความต้องการของนักวิจัยสาขาล้านนาคดีศึกษาต่อแหล่งสารนิเทศ ประเภทห้องสมุด/ศูนย์สารนิเทศ และสถาบัน ในการดำเนินงานด้านการ จัดเก็บและการจัดทำคู่มือช่วยค้นสารนิเทศ.....	127
27	ระดับความต้องการของนักวิจัยสาขาล้านนาคดีศึกษาต่อแหล่งสารนิเทศ ประเภทห้องสมุด/ศูนย์สารนิเทศ และสถาบัน ในการดำเนินงานด้านการ บริการและการจัดกิจกรรม.....	130
28	ระดับความต้องการของนักวิจัยสาขาล้านนาคดีศึกษาต่อแหล่งสารนิเทศ สื่อมวลชน.....	134